

Závěry šetření přinesly tyto výsledky:

České ekologické zemědělství ve své současné podobě se vzdálilo svému poslání:

Evropská Společná zemědělská politika (dále SZP) definuje ekologické zemědělství zcela jednoznačně. „Ekologické zemědělství je výrobní metodou, která zachovává strukturu půdy a její úrodnost, podporuje vysoký standard dobrých životních podmínek zvířat a vyhýbá se používání syntetických pesticidů, herbicidů, chemických hnojiv, urychlovačů růstu (jako jsou hormony a antibiotika) a GMO. Pomáhají udržovat ekosystémny a snižují znečištění.“

Péče o krajinu se mylně zaměňuje za ekologické zemědělství (AEO a LFA)

1) Mezi hlavní úspěchy společné zemědělské politiky E -15 EU počítá přechod z přímých subvencí do produkce potravin (nutné v poválečných letech), která vedla (spolu s novými technologiemi) k nadprodukcí potravin. K hlavním transformačním krokům patřily: Povinné vyjmutí zemědělské plochy z produkce, fixní kvoty na produkci mléka, masa, obilovin... s penalizacemi za jejich překročení, limity na oseté plochy a počty chovných kusů zvířat. Následoval důraz na bezpečnost a kvalitu potravin, požadavky na udržitelný rozvoj a rozvoj venkovských společenství. **Primárně se však jedná o striktní zákaz dotací do produkce nebo na produkty a současně důraz na udržení zemědělců na venkově a jejich podporu v té míře, aby jejich životní úroveň odpovídala standartu zaměstnanců z nezemědělského sektoru.** Současná evropská politika dala sice farmě úplnou svobodu pro formy jejího podnikání ovšem s jediným cílem – aby byla schopná přizpůsobit se požadavkům trhu s důrazem na přísnou kontrolu rozpočtové disciplíny a nepřekračování výdajových stropů.

2) Společná zemědělská politika EU důsledně požaduje, aby všichni zemědělci (tzn. konvenční i ekologičtí), kteří chtějí uplatnit nárok na přímé finanční suvence, dodržovali zákony o ochraně životního prostředí (a zákony týkající se veřejného zdraví a zdraví zvířat a rostlin) a starali se o svou půdu. AEO navíc poskytuje zemědělcům – producentům dotace v souvislosti s neprodukčními činnostmi, které jsou jasně definované (zakládání rybníků, vysazování stromů a keřů, budování odbahňovacích rybníků, NATURA..) **Není tedy pravdivé tvrzení, že ekologičtí farmáři jsou zachránci životního prostředí a ochránci zvířat – každé evropské zemědělství je ekologické a každé zvíře chované na farmě má zaručenou pohodu svého života.**

3) Protože politika a administrace subvencí spotřebovávali v minulosti v EU 2/3 finančních prostředků, vznikl striktní požadavek na zjednodušení a zlevnění administrativy, který se vtělil do podoby současných jednotných a přímých plateb na půdu. V České republice se nepodařilo tyto platby ošetřit tak, jak je zamýšleno v EU, která na postupnou transformaci měla deset let, ale v ekologickém zemědělství došlo k situaci, která je v rozporu se společnou zemědělskou politikou která je jasně definována:

zajištění dobrých životních podmínek venkovské společnosti (nedaří se)

zvyšování kvality potravin (dochází k úbytku produkce biopotravin)

zvyšování bezpečnosti potravin (neplatí pro bio produkty)

zachování zdravého životního prostředí (platí pro celé zemědělství a je automatickou součástí managementu každé evropské farmy)

zachování zdraví a lepších životních podmínek zvířat (v ekologickém zemědělství u nás je velkým otazníkem, zvířata jsou spíše zneužívána jako zdroj příjmu než partner člověka)

Průnikem a nezřetelným promícháním těchto v požadavků SZP (**občan si platí na udržování krajiny na jedné straně a farma má zodpovědnost za maximální ekonomickou soběstačnost na druhé a celé evropské zemědělství je šetrné k životnímu prostředí a garantuje bezpečné potraviny**) zkombinovaný s nedobře zvládnutými odkazy minulosti, (stát podporoval a v EAFRDu stále podporuje především velké podniky (bývalé JZD, Státní statky) a jako úlitbu evropskému požadavku na ekologii alokuje velké prostředky do pilíře II, tzv. ekologického zemědělství) vznikl jednolitý blok dotací do půdy v systému ekologického zemědělství, kdy ekologičtí producenti nemají šanci jimi pokrýt investice a náklady na produkci žádaných biopotravin a stát ovšem argumentuje čísly, která ukazují, že ekologické zemědělství v současné podobě pohlcuje obrovské finanční prostředky a odmítá další investice, tyto peníze na plochu však nejsou zhodnoceny ani na trhu, ani ve venkovských společenstvích.

Výsledkem je, že současná subvenční politika dotuje nejvíce ty ekologické farmy, které mají podíl dotací na obratu a činnosti farmy 80% a ty, které vyrábí a stejnou činnost /údržba TTP/ vykonávají jaksi „mimočodem“ a jejichž výkaz hospodaření ukazuje evropský trend (maximální 30% ročního obratu farmy tvoří dotace) jsou o tyto peníze kráceny, protože v rozpočtu do ekologického zemědělství chybí a jejich žádosti na investice do zpracování bioproduktů či mimoprodukční činnosti farmy jsou při pohledu na objem peněz investovaných do „ekologie“ uzavřenou diskuzí.

Pokud EU navíc trvá na postupném snižování nákladů do subvencí zemědělství (klesající podíl na HDP z 0,54% na 0,43% a dále na 0,33) je jasné, že dotace do ekologického zemědělství (a integrované produkce) jsou v současné podobě stále nejvíce ohroženy

skupinou investic a tento trend odrazuje potenciální I stávající bioproducenty od záměru podnikat v ekologickém zemědělství.

V našem případě to znamená, že je třeba učinit rychle a jasně takové kroky, které tuto situaci napraví. Tento krok není možné udělat jednorázově a není možné, aby za něj nesla odpovědnost jen jedna skupina lidí vztažených k ekologickému zemědělství, současně je však třeba veřejnost a EU poctivě s důsledky tohoto problému informovat.

Kombinací plateb na TTP : LFA, AEO Top Up... které mohou představovat v marginálních oblastech až 12 000 korun na hektar ročně (při nákupní ceně cca 7000/ha)... zhodnocují majitelé tisícihektarových farem investice do kapitálu (nákup levné horské půdy) nepoměrně k investicím do drahé zemědělské půdy v centru země a nahrávají těm, kteří v zemědělství nepracují ale jen spekulují s objemem hektarů a zneužitím a manipulací výkladu evropské zemědělské politiky.

Oslovit a k odpovědnosti povolat je třeba všechny dotčené instituce, včetně nevládních organizací. (MZe, VUZE, SUCHDOL, Probio, Agrární komoru, Sva soukromých zemědělců, Klub výrobců, Epos, SZIF, PGRLF).

Ekologické farmy jsou v žalostném stavu:

V rozporu s vloženými investicemi ČR jsou hospodařící farmy v žalostném stavu, chybí přístup k investicím do obnovy majetku, nákupu půdy a zvířat, do vybavení zpracoven. Zde je přehled investic EU do SZP a pro zemědělce a reálný přístup k těmto investicím ze strany farem. Následující tabulku vyplnilo 15 českých klíčových farmářů- bioproducentů, jejichž výrobky jsou oceněny lokálními cenami kvality bioproduktů a kteří představují největší podíl na obrát místních bioproduktů v ČR.

Podpůrný program rozvoje venkova	Přístup k čerpání
Pomoc mladým zemědělcům při zakládání zemědělských podniků	nikdo
Pomoc starším zemědělcům při odchodu do penze	jeden
Investice do zemědělství/lesnictví	
Modernizace budov zemědělských podniků a jejich strojní vybavení	nikdo
Pomoc zemědělcům při plnění přísných norem EU, např. dobrých životních podmínek zvířat a veřejného zdraví	nikdo
Pomoc při instalaci zařízení zpracování potravin, díky němuž mohou zemědělci navýšit zisk ze svých produktů zvýšením jejich přidané	nidko

hodnoty	
Pomoc při prodeji zemědělských produktů	nikdo
Zvyšovaná kvalita produktů a podpora jejich prodeje	nikdo
Zakládání skupin výrobců v nových členských státech	nidko
Podpora zemědělské činnosti v hornatých nebo jinak znevýhodněných oblastech	LFA
Obnova poničeného potenciálu pro zemědělskou produkci	Nidko
Dodatečné zlepšení životních podmínek zvířat	nikdo
Obnova vesnic a venkovských zařízení	nikdo
Podpora turismu	nikdo
Zlepšení přístupu k základním službám	nidko
AEO	všichni
Náhrady zemědělcům v oblastech soustavy NATURA 2000	?

Ani z předvstupních programů jako byl SAPARD které byly EU nabídnuty kandidátským zemím aby měly možnost adaptovat se a nové podmínky vyplývající z členství v EU od roku 2000 do konkrétního data vstupu do EU, tedy do roku 2004 neměl možnost čerpat ani jeden ekologický producent biopotravin. K 31.5. 2005 bylo podle informací SZIF proplaceno 1 525 projektů ve výši 3 475 035 582 Kč, z této částky je 2 849 826 385 Kč z prostředků EU.

Lokální pravidla jsou nastavena tak, že jsou dotace pro farmáře nedostupné, investice a chod farmy supluje přímé platby na plochu, které však nestačí pokrýt celý objem a spektrum činností farmy a farmáři supluje investiční programy saháním do svých energetických rezerv a čerpáním prostředků na svou pracovní odměnu.

Práce v ekologickém zemědělství se nevyplácí

SZP definuje hlavní úkoly zemědělců v produkci potravin, péči o půdu, pohodu zvířat a bezpečnost potravin. Úloha současného zemědělce má mnoho funkcí. Podmínky jeho práce jsou složité, nároky na kvalifikaci stále stoupají.

Pokud se práce zemědělců nebude vyplácet, zemědělec ji opustí. A přesně k tomu v ekologickém zemědělství dochází. Podle analýz rodinné farmy mají k dispozici maximálně 12 až 14 tisíc korun měsíčně pro tříčlennou rodinu, některé farmy neplatí ani sociální pojištění, pracují celá léta „zadarmo“ bez nároku na dovolenou, kulturu, regeneraci sil. Svými platy supluje chybějící investice do obnovy farmy, inovace a strojního vybavení, podpory prodeje...

Farmář musí mít jistotu stálého příjmu ve výši, která odpovídá jeho kvalifikaci a objemu práce, jinak tu práci dělat nebude. Stejně jako v předchozím bodě je třeba okamžitě vytvořit nový systém subvencí, který bude garantovat farmáři odměnu za jeho práci.

Stát uměle vytváří stagnaci produkce kvalitních biopotravin

EU klade primární důraz na kontrolu reziduí pesticidů, hygienu, pravidla pro označování výrobků, ustanovení o zdraví zvířat a rostlin informace o nutričních hodnotách. Přísné monitorovací a kontrolní systémy.

Chráněné zeměpisné označení

Zaručená tradiční specialita

Chráněné označení původu

BIO PRODUKT

Ekologické zemědělství, které je prvním místem v těchto kritériích není podporováno a spotřebitel nemá Unií garantovanou možnost výběru. V západní Evropě 80% spotřebitelů nakupuje organické produkty u nás je 80% spotřebitelů ani nezná. (přestože investice do ekologického zemědělství odpovídají objemu subvencí v okolních státech)

Ekologické potraviny jsou žádané, ale musíme vědět, že jejich produkce něco stojí. Něco je ochotný zaplatit zákazník, ale je třeba státní podpory. Ovšem přímá podpora příjmů musí být v souladu s potřebami trhu. Tzn. ne podporovat komodity které nemají odbyt, ale ty, které jsou na trhu skutečně realizované. Vzhledem ke kritické situaci následující tři roky sledovat opravdu odbyt a prodej zboží.

České ekologické zemědělství skrývá případy pro soudní arbitráže:

Způsoby nabývání zemědělské půdy v české republice vymkly kontrole.

Politika a praktiky pozemkového fondu je jednou z příčin zániku zemědělských činností na českém venkově. Zúročení a návratnost investic do půdy neodpovídají mezinárodním platným normám. Pokud je platba na hektar hlavním subvencí, je prioritním účelem starat se o jasné toky investic.

Subvence do českého ekologického zemědělství prohlubují sociální rozdíly na českém venkově

Proklamovaná pomoc venkovským společenstvím je nejslabší část Programu rozvoje venkova. Programy jako Leader+ MAS jsou nejslabším článkem EAFRDu a je třeba je verifikovat a vytvářet společně s farmami. Nejdříve musíme pomoci farmy aby měly střechy a stodoly, pak se můžeme pouštět do sofistikovaných manažerských projektů.

Programy financování EZ jsou chaotické, zmatečné a neprůhledné:

Obrovská bolest všech operačních programů je jejich nedůslednost. Vznikají tisícistránkové dokumenty, kterým farmář nerozumí a které přesně v rozporu s minimalizací transakčních nákladů požadovaných EU vytvářejí zcela paralerní svět poradců a agentur, bez kterých se farma neobjede.

Za současného stavu na venkově hospodařit nikdo nechce. Mladí utíkají staří si nepřejí, aby v jejich práci pokračovali a „zničili si život jako oni“. Stát a všichni státem placené instituce neuhýbavě a bez odkladu musí změnit svůj přístup zásadně k tomu, že jsou servisními organizacemi které slouží jedinému cíli, usnadnit život lidem ne jim ho komplikovat, ne radit ale naslouchat, ne vyučovat ale učit se.

Každý program musí být zkomunikován a srozumitelně vysvětlen, opatřen metodikou a příklady. Odstranit všechny body, v kterých vzniká chaos. Každý jeden program je třeba ošetřit na farmě do všech důsledků – do možnosti přístupu k penězům,

Zbytečně komplikovaná administrativa žádostí o operační programy a diskvalifikační systém klasifikačních bodů zabránil vytvořit infrastrukturu regionálního zpracování (pojízdna bio jatka, domácí porážka a zpracování, regionální mlékárny..) ani strategii odbytů v souvislosti na požadavky českého spotřebitele a současným ekologickým zemědělcům se vyplácí jediná forma podnikání – vlastnictví půdy.

Shrnutí:

SWAT analýzy nejsou přesné a úplné

Program rozvoje venkova utlumuje produkci a zpracování surovin

Investice jsou nedostupné pro hospodařící sedláky

Program ruší pracovní místa místo aby je vytvářel, podporuje špatnou náladu, nihilismus a staré programy v obyvatelích obcí

V programu není zohledněna poptávka po jednotlivých komoditách

Nejsou transparentní finanční toky a jejich zhodnocení: občan neví, kolik zaplatí za 1 jednotku jednotlivých bio komodit (seno, bio hovězí, bio vepřové, drůbež, vejce, ryby, zelenina, ovoce, obilí, mléko a mléčné výrobky kravské, kozí, ovčí, byliny, víno...)

Není zpracována studie na ekonomiku farem

Není známa průměrná mzda na farmách

Řešení:

Návrh: (můj)

stáhnout ceny na gtrávy podle přepočítané modelu na farmě, která má více druhů hospodaření (šmakal, šourek, sklenář, jeseník...)

LFA úplně předělat a stanovit kritéria – co přináší pro obec, místní komunitu, zaměstnance... (tak byla původně myšlena)

CHKO dtto

Udělat AOE pro konvenční i ekologické tak, aby byla záruka, že krajina bude „udržovaná“ tedy posekaná

Zrušit požadavek na „zvíře v krajině“ a dotovat pouze prodané hovězí na trhu (s tím, že se povolí domácí jatka)

Zavést poplatky na farmu – tedy jednotlivé managementy výroby – na zaměstnance na hodinu, na nákupy půdy, strojů, budov, zvířat, techniky, odbytu...

Umožnit farmářům stanovovat si management na farmu.

Špatné trendy:

Potřeba větších podniků z důvodu potřeby managementu. Management by nebyl třeba, kdyby systém nebyl tak složitý a byrokratický. Na ovčích stádech koz není třeba mít obchodního ředitele, marketingového manažera ani finančního analytika. Tento trend popírá smysl ekologického zemědělství a je výsledkem liknavé práce státní správy.

AEO – údržba krajiny

LFA – sociální aspekt

Kontrola produkce farem – ne podpora – ale podíl na faremním hospodaření – 30% obrátu je dotace

Kombinované platby –

Udržení přírody AEO

LFA

Konkurenceschopnost – investice, marketing

II – ekologie – přidané hodnoty...

III. budování společností – vytváření a udržení pracovních míst.

Oddělit striktně AOE a LFA od ekologického zemědělství. Každé zemědělství dnes musí naplňovat zásady udržitelného rozvoje a nesmí zatěžovat životní prostředí. Nemá ovšem žádný výstup a je to jen společenská objednávka. AEO není ekologické zemědělství ale státem požadovaná údržba.

Je třeba evidovat dvě číslíce AEO uvnitř ekologického zemědělství a vně. Stejně tak LFA. LFA se vztahuje i na konvenční farmy.

Oddělit AEO od zemědělstvích subvencí do farmy. Na ttp, dát nejvíce 1000 korun na hektar. Ostatní návrhy na životní prostředí nechat. (zatravnování, atd nespojovat s kompenzacemi na nižší produkci).

Ostatní subvence postovat podle činnosti a obratu farmy: kombinovanými platbami (vůbec ne v pilíři II – ale mezi ostatními zemědělci).

- vytvoření a udržení pracovních míst (2/3 podílu práce na farmě subvencovat podle činnosti) pilíř III – budování venkovských společenství
- vytvoření a udržení kulturního a ekologického aspektu na farmě (příplatky na seno, AEO)
- vytvoření ergonomických pracovních podmínek (investice do strojového a technologického vybavení farmy) Osa I -
- vytváření krátko řetězových vazeb na trh – OSA I – konkurence schopnost
- investice do obnovitelných zdrojů – OSA III.

(stát má zájem o údržbu krajiny a zachovávání životního prostředí, proto poskytuje část na tuto péči, která však není vázána na produkci a činnost farmy)

Ekologické zemědělství

Kroky:

MZe – překlad studií

politika nápravných kroků (kdo bude oslovovat instituce a shromažďovat a třídit podklady?)

vyblovování a zapojení oponentů

zadání úkolů a metodika a harmonogram

Průzkumy: EPOSD – hospodaření farmy -. Skutečné investice, provoz, modernizace, marketing. Rozšiřování činnosti

Klub – administrativa - MAS

VŠE – je podpora rozvoje venkova skutečně podpora?

Suchdol: místní starostové a EAFRD

Prváník: Pozemkový fond a ekologický farmář – hosodář

Jihočeská univerzita – kombinovaná výroba na farmách a mikroregiony (střeleček)

švéd – evropa a ekologické zemědělství a srovnání tří zemí.

Kodaň – brusel a dotační politika

zahraniční konzultant – arnaud – farmář.

Je třeba jednoznačně oddělit co je zájem státu – tzn. udržovat přírodní dědictví státu a biotopy a rozmanitost druhů zvířat a rostlin v přírodě a co je (v tomto případě) na jedné straně, a konkurenceschopnost a přímými platbami garantovanou volnost farmy reagovat na požadavky trhu na straně druhé. Daňový poplatník musí jasně vidět, kolik jej stála posekaná louka (nebo příkop) neboť es, a kolik zaplatil za kilo biohovězího.

ekologické zemědělství tak, aby daňový poplatník jasně rozuměl, co za své peníze získává – co jej stojí posekané pastviny (či příkopy), co jsou investice do hnízdišť ptáků a na druhé straně jakým způsobem jeho peníze podpořili výrobu zdravých potravin, budování venkovských společenství a soběstačnost farmy.

Stejným způsobem došlo i k dezinterpretaci integrované produkce, kdy původní E 15 z obavy z 10 nově přístupných států a jejich levných produktů se snažila udržet produkci v intencích udržitelného rozvoje právě dotacemi do integrované produkce. U nás dochází v míře, kterou neznáme, k chytračení a vykazování farem, které nehospodaří, které jsou v nepořádku.

Od roku 92 EU motivuje všechny zemědělce – tozn. Konvenční i ekologické, aby zajišťovaly environmentální služby, které přesahují běžně uplatňované správné zemědělské postupy a základní právní normy. Vede investičními pobídkami zemědělce k tomu, aby byly zachovány biotopy, nedocházelo k úbytku rostlin a zvířat. K tomu přispívá na ŽP: biotopy, nedochází k úbytku rostlin a zvířat.

AEO: produkovat zdravé a bezpečné potraviny, udržitelnost, biologická rozmanitost obhospodařovaných oblastí.

Stažení půdy z objehu - část půdy ležet ladem, limity...

1) snížení počtu chovaných zvířat (potravinové kvoty), ponecháním okrajů polí ladem, zakládáním rybníků či biotop, vysazování stromů a křovin (jako kdyby žádná zvířata nebyla – ty jsou ošetřena potravinovými kvotami, okraje ladem – za ladem ležící půdu danový poplatník neplatí, ta je rovněž zadarmo ZÁKAZ VÝPLAT NA PŮDU LEŽÍCÍ LADEM A NA ZVÍŘATA, KTERÁ NEMAJÍ UPLATNĚNÍ NA TRHU. SOUČASNĚ POVINNOST NECHAT ČÁST PŮDY LADEM A CHOvat LIMITOVANÝ POČET ZVÍŘAT – DANÝ POTRAVINOVÝMI KVOTAMI).

Návrh – krok zpět – nevázat sice dotace na produkci, ale sledovat obrat farmy a přispívá na pokrytí nákladů na ochranu přírody

tzn. pojmout ekologické zemědělství primárně a pouze produkci bezpečných a kvalitních biopotravin a zahájit bezprostřední kroky k očistění hnutí od všech balastů, které jsou s touto definicí v rozporu.

2. Vytvořit kategorie ekologických farem podle jejich zátěže pro veřejné zdroje. (podle návratnosti vložených investic a společenské prospěšnosti tak, jak je chápe společná evropská zemědělská politika. Jaký je podíl subvencí na ekonomice podniku, jaká je návratnost vložených investic, jaký je rozdíl konkurenceschopnosti jednotlivých kategorií farem) **VUZE**

3. Přesně definovat pojmy mimoprodukční funkce zemědělství, údržba krajiny, LFA, zadržování vody v krajině... a v operačních programech striktně dohlížet na jejich průběžnou transparentní evidenci (kolik je udržováno mokřadel, kolik rybníků zadržujících bahno...) **(Probio - Urban)**

4. Rozkrýt finanční toky a návratnost investic do EZ. Daňový poplatník má právo vědět:

a) kolik investoval do 1kg biohovězího, do 1q biosena, biojablek, biomrkve, biokoziho sýra, do jednoho litru bio mléka....

b) jaký byl skutečně na trhu zrealizovaný objem bioproduktů podle jednotlivých komodit. (kolik tun biopšenice, kolik tisíc vajec...) a jaká je potenciální poptávka po jednotlivých komoditách

b) kolik bylo za jeho peníze opraveno či zbudováno venkovských stavení, a zemědělských budov, kolik bylo zařízení a vybudováno provozoven, zpracoven,

c) kolik se udrželo nebo vzniklo pracovních míst a jaká je průměrná odměna na jednoho pracovníka. Výpočet mzdy se odvíjí od tabulek evidovaných na úřadech práce, kde jsou jasné

stanoveny odměny podle jednotlivých kvalifikačních skupin. (MZe – Agroenvi oddělení spolu s kontrolními organizacemi)

Podpora příjmů zemědělců: úloha zemědělců – mnoho funkcí –

Hlavním úkolem je produkovat potraviny, pečovat o půdu, pohodu zvířat, bezpečnost potravin

